

УДК 657
JEL: M41**Іванков В. М.,**

здобувач кафедри бухгалтерського обліку ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ РИЗИК-ОРІЄНТОВАНОЇ МОДЕЛІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- A** У статті досліджено основні підходи до управлінського обліку інноваційної діяльності ризик-орієнтованого спрямування. Розкрито сутність понять «інновація», «інноваційний процес» як об'єктів управлінського обліку, визначені мета, завдання та особливості формування обліково-аналітичного забезпечення управління інноваційною діяльністю. Також досліджена сутність понять «ризик» та «інноваційний ризик», наведена їх класифікація та визначені основні фактори (показники) ризиків за стадіями інноваційного процесу. Сформульовані концептуальні основи ризик-орієнтованого управлінського обліку інноваційної діяльності шляхом обґрунтування науково-методичних підходів до вирішення наукової проблеми узгодженого використання різних систем оціночних показників, шляхом органічного поєднання інтегрованої системи управління ефективністю діяльності підприємства за показниками оцінки її результативності із системами управління ризиками на основі запровадження обліку характеристик (параметрів) як наслідків (показників) ризикової події, так і факторів (показників) його впливу, що значно розширює інформаційні можливості управлінського обліку інноваційної діяльності.
- B** Обліково-аналітичне забезпечення ризик-менеджменту інновацій, ризик-орієнтований управлінський облік інноваційної діяльності, управлінський облік ризиків інновацій.

КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ РИСК-ОРИЕНТИРОВАННОЙ МОДЕЛИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Іванков В. Н.,

соискатель кафедры бухгалтерского учета ГБУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана»

- A** В статье исследованы основные подходы к управленческому учету инновационной деятельности риск-ориентированного направления. Раскрыты суть понятий «инновация», «инновационный процесс» как объектов управленческого учета, определены цели, задачи и особенности формирования учетно-аналитического обеспечения управления инновационной деятельностью. Также исследована суть понятий «риск» и «инновационный риск», приведена их классификация и определены основные факторы (показатели) рисков по стадиям инновационного процесса. Сформулированы концептуальные основы риск-ориентированного управленческого учета инновационной деятельности путем обоснования научно-методических подходов к решению научной проблемы согласованного использования различных систем оценок показателей, путем органического сочетания интегрированной системы управления эффективностью деятельности предприятия по показателям оценки ее результативности с системами управления рисками на основе внедрения учета характеристик (параметров) как последствий (показателей) рискового события, так и факторов (показателей) его воздействия, что значительно расширяет информационные возможности управленческого учета инновационной деятельности.
- B** Учетно-аналитическое обеспечение риск-менеджмента инноваций, риск-ориентированный управленческий учет инновационной деятельности, управленческий учет рисков инноваций.

CONCEPTUAL FRAMEWORK OF RISK-BASED MODEL OF MANAGEMENT ACCOUNTING OF INNOVATION ACTIVITY

Ivanov V. M.,

Competitor for the PhD degree of the Department of Accounting, SHEE «Kyiv National Economic University Named After Vadym Hetman»

- A** The article investigates main approaches to management accounting of innovation activity of risk-based direction. The essence of such concepts, as innovation, innovation process as objects of management accounting was disclosed. Its goal, tasks and peculiarities of formation of accounting and analytical support of management of innovative activity were defined. Also, the essence of such concepts as risk and innovative risk was investigated, their classification was made and main factors (indexes) of risks by stages of innovative process were defined. Conceptual foundations of risk-based management accounting of innovation activity were formed by means of substantiation of scientific and methodological approaches to solving the scientific problem of coordinated usage different systems of performance indicators. By means of organic combination of integrated performance management system of the enterprise by indexes of assessment of its performance with risk management systems based on the introduction of accounting of characteristics (parameters) of both consequences (indicators) of risk event, and factors (indicators) of its impact that considerably extends the information capacity of management accounting innovation.
- B** Accounting and analysis support for risk management of innovations, risk-based management accounting of innovative activity, management accounting of risks of innovations.

Погляд на проблему та аналіз останніх досліджень і публікацій

В останні десятиріччя світовий рівень економічного розвитку значною мірою забезпечується зростанням темпів інноваційного підприємництва, що, безперечно, є найбільш ризикованим серед усіх видів комерційної діяльності. Через що основною проблемою управління

інноваційною діяльністю стає ефективне управління ризиками, а, отже, й формування обліково-аналітичного забезпечення ризик-менеджменту інновацій в системі управлінського обліку.

Проблеми інновацій грунтовно розглядали як науковці за кордоном, а саме: В. А. Василенко, Л. М. Гохберг, А. Кляйненкхет, І. Є. Мельник,

Г. Менш, Е. Месфілд, Н. Мончев, Б. Ніксон, І. Перлаккі, Е. Роджерс, Б. Санто, Х. Фрімен, В. Хартман, І. Шумпетер, А. Ю. Юданов, С. Ю. Ягудін та інші, так і вітчизняні: А. Г. Алімов., Н. П. Гончарова, С. І. Дорогунцов, В. Я. Заруба, С. М. Ілляшенко, Н. В. Краснокутська, Н. І. Норіцина, Д. Н. Черванев, В. Г. Шматко та багато інших.

Теоретичні основи і практичні оцінювання й урахування факторів ризику в економіці та підприємницькій діяльності, а також методи управління ризиками наводяться у працях таких учених, як І. Т. Балабанов, В. В. Божкова, Р. В. Браун, С. В. Валдайцев, П. Г. Грабовий, М. В. Грачева, С. М. Ілляшенко, Р. М. Качалов, У. Кінг, С. М. Клименко, Г. Б. Клейнер, С. М. Козьменко, Д. Ф. Кокс, Б. Койлі, М. Г. Лапуста, А. Маршал, Д. Месен, О. І. Ястремський та інші.

Бухгалтерському обліку ризиків підприємницької діяльності присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних дослідників, таких як І. А. Бланк, Г. Л. Вербицька, В. В. Вітлінський, І. М. Вигівська, Л. В. Гнилицька, З. В. Гуцайлюк, Л. І. Донець, І. Ю. Івченко, Л. М. Кіндрацька, Г. Г. Кірейцев, В. В. Лук'янова, М. Р. Лучко, Н. М. Малюга, Я. С. Наконечний, Л. О. Примостка, В. А. Смоляк, О. І. Ястремський та інші.

Проте сьогодні бракує досліджень наукових робіт у галузі управлінського обліку інноваційної діяльності з урахуванням впливу ризиків. Тому, з огляду на важливість обліково-аналітичного забезпечення в системі інноваційного менеджменту, а також інноваційного ризик-менеджменту, запропоноване дослідження є напорочуд актуальним.

Мета. Формулювання концептуальних основ ризик-орієнтованого управлінського обліку інноваційної діяльності, вирішення проблеми органічного поєднання інтегрованої системи управління ефективністю діяльності за показниками оцінювання її результативності з системами управління ризиками за показниками ймовірності подій як характеристиками наслідків і факторів ризику в межах чинної системи управлінського обліку.

Виклад основного матеріалу. Управлінський облік інноваційної діяльності має врахувати її особливості, завдяки яким він відрізняється від загальної моделі управлінського обліку. Отже, насамперед необхідно визначити потенційні специфічні об'єкти управлінського обліку інноваційної діяльності, що відрізняються від неспецифічних (загальних) облікових об'єктів.

У теорії інноваційного менеджменту основними категоріями є [1–3]:

- інновація, яку визначають як кінцевий результат інноваційної діяльності, що набув втілення у вигляді нового або вдосконаленого продукту,

впровадженого на ринку (технологічний процес). Неодмінними характеристиками інновації є науково-технічна новизна, виробнича придатність і комерційна реалізованість. Для науково-технічної новизни притаманні деяка перевага порівняно з традиційними рішеннями, сумісність зі сформованою практикою і технологічною структурою, складність, утілений досвід упровадження тощо;

- інноваційний процес, який визначають як процес створення, освоєння, поширення і використання інновації, що стосовно продукту (товару) відбувається як процес послідовного перетворення ідеї на товар протягом певних етапів фундаментальних і прикладних досліджень, конструкторських розробок, маркетингу, виробництва, збуту. Отже, специфічними об'єктами управлінського обліку є всебічні характеристики інновацій та інноваційних процесів.

Метою управлінського обліку інновацій, в першу чергу, є забезпечення інформаційних потреб процесу ухвалення ефективних управлінських рішень щодо підвищення конкурентоспроможності підприємства на основі запровадження нововведень.

Основним завданням управлінського обліку інновацій є надання інформації щодо управління доходами, витратами і результатами інноваційної діяльності з урахуванням умов її перебігу (внутрішнє та зовнішнє середовище суб'єкта господарювання).

Головною особливістю інноваційної діяльності, що відрізняє її від іншої підприємницької діяльності, є те, що вона спрямована не на кількісні параметри, а на якість продуктів, технологічних процесів, якість організації та управління усіма бізнес-процесами підприємства. А тому важливою вимогою до управлінського обліку є надання інформації щодо якісних показників функціонування суб'єкта господарювання, результативності та ефективності інноваційної діяльності на усіх рівнях управління: оперативному, тактичному і стратегічному. Стратегічний рівень потребує надійної інформації щодо вхідних ресурсів і процесів (управління бізнес-процесами маркетингу та постачання), тактичний рівень керування процесами управління внутрішнього споживання ресурсів (управління внутрішніми виробничими та функціональними бізнес-процесами), операційний рівень – управління якістю продукту на виході системи (управління бізнес-процесами продажу та післяпродажного обслуговування) [1, 4].

Залежно від стадій інноваційного процесу здійснюється класифікація інноваційної діяльності за такими видами [1–3]:

- впровадження нових ідей і наукових знань до сфери виробництва та управління; виконання і

- обслуговування науково-дослідних, проектних, пошукових, дослідно-конструкторських і технологічних робіт, спрямованих на створення нової або удосконаленої продукції і технологічного процесу, що будуть впроваджуватися в господарський обіг;
- організація ринків збуту інноваційних товарів (робіт, послуг); технологічне переобладнання і підготовка нового виробництва; проведення випробувань із метою сертифікації та стандартизації нових технологічних процесів, товарів (робіт, послуг);
 - виробництво нової або вдосконаленої продукції (роботи, надання послуг) і (або) застосування нової чи вдосконаленої технології в початковий період до досягнення нормативного терміну окупності інноваційного проекту; створення і розвиток інноваційної інфраструктури;
 - реклама результатів інноваційної діяльності та поширення інновацій; охорона, передавання і придбання прав на об'єкти інтелектуальної власності (зокрема, на нерозкриті наукову, науково-технічну і технологічну інформацію) з метою їх освоєння і реалізації;
 - інші види діяльності, що сприяють створенню і поширенню інновацій відповідно до законодавства України.

Характерним для управлінського обліку всіх видів інноваційної діяльності є рух різних ресурсів (матеріальних і нематеріальних) для створення інновацій як об'єкта обліку залежно від стадії інноваційного процесу, а також визнання форми інновацій як готового продукту на кожній його перехідній стадії.

З метою визнання форми інновацій як готового продукту необхідно дослідити стадії інноваційного процесу. Хоча їхня західна модель відрізняється від вітчизняної назвами, але за сутністю операцій і можливою формою інновацій готового продукту вони збігаються. Маємо на увазі форму витрат на дослідження і розробки за умови негативного результату або форму капітальних інвестицій на створення нематеріальних активів у разі позитивного результату. Так, західна модель передбачає такі стадії [2]:

- виникнення ідеї можливого використання з комерційною метою будь-якого наукового досягнення (пошукові та маркетингові дослідження ринку інновацій і придбання дозволу (ліцензії) на використання прав об'єктів інтелектуальної власності (промислова власність, авторські права, ноу-хау тощо));
- плекання ідеї, коли розробляються технології виробництва нового продукту, що може бути комерціалізований (технологічне і конструкторське налаштування дослідного (експериментального) виробництва);
- демонстрації, коли створюється експериментальний зразок (створення прототипу і його

презентація перед потенційними інвесторами і замовниками);

- просування продукту (організація попиту нової продукції на ринку);
- зміцнення позицій на ринку (отримання впевненості у тому, що новий продукт або технологія матимуть довге і успішне майбутнє на наявному ринку).

Вітчизняна модель передбачає такі стадії [2]:

- появи новації як оформленого результату фундаментальних або прикладних досліджень, розроблень і екстремальних робіт у будь-якій сфері діяльності з метою збільшення її ефективності;
- виготовлення дослідного (експериментального) зразка як створення реально дієвого прототипу нового продукту;
- організації серійного виробництва;
- реалізації нової продукції на ринку.

Невизначеність щодо можливого позитивного або негативного результату інноваційного продукту на кожній стадії інноваційного процесу є головною особливістю інноваційної діяльності, що характеризує її як підприємницьку діяльність із високими ризиками.

До основних складових стадій інноваційного процесу, що мають схильність до високих ризиків, належать: пошук інноваційних і найбільш перспективних ідей, оцінювання життєздатності відібраних ідей, опрацювання ресурсних і часових характеристик інноваційного проекту – його бізнес-плану, експертне оцінювання бізнес-плану, експериментальне виробництво нового продукту в умовах ринку, коригування схеми виробництва нового продукту, початок масового виробництва і просування продукту на споживчий ринок [5].

А тому середовище інноваційної діяльності, що передбачає певні фактори ризику, має бути об'єктом управлінського обліку інновацій на всіх її етапах.

Інноваційне середовище становить взаємодію ринків нововведень (новацій), капіталу (інвестицій), товаровиробників та конкурентоспроможних товарів і послуг. Вплив зовнішніх і внутрішніх факторів середовища на інноваційну діяльність окремого суб'єкта господарювання завжди стосується усіх його підсистем (інформаційної, організаційної, виробничої, технологічної тощо), і важливо врахувати цей вплив на результати інноваційної діяльності [3].

Особливістю ризику інноваційної діяльності є ефективне управління ним на усіх стадіях інноваційного процесу, бо невдалий результат хоча б одної з них ставить під загрозу запровадження інновації загалом. Не менш важливо для успішного запровадження інновацій врахувати вплив ризику між стадіями інноваційного процесу. На цих стадіях мають контролюватися ризики, що впливають на узгодження

технічних, маркетингових та виробничих завдань, які мають різні за змістом і напрямком характеристики, а також урахуватися необхідні ресурси для вирішення проблем, що виникають у процесі.

Ризики інноваційної діяльності – це незмінний атрибут інноваційного бізнесу, коли навіть ретельний добір інноваційних проектів (вилучаються 80–90 %) не гарантує позитивного вирішення (15–30 % проектів отримують негативний результат). Але висока прибутковість ризикових інноваційних проектів сприяє їх впровадженню, цілком компенсуючи високий ризик [5].

Саме тому питання, пов'язані з інформаційним забезпеченням управління ризиками інноваційної діяльності, лишаються актуальними.

Досліджуючи сутність ризику як економічної категорії, необхідно зазначити на таких його особливостях: існує ризик внаслідок події (позитивний чи негативний), що може статися, і ризик як фактор дії (процес) на функціонування суб'єкта господарювання [6, 7, 8, 9]. На нашу думку, подвійна природа ризику як невизначеного явища із встановленими характеристиками – динамічними чи статичними – дозволяє розглядати його або як фактор (причину) змін у діяльності підприємства, або як фіксовані наслідки цієї діяльності.

Також існує інше тлумачення ризику як розбіжності між запланованим і фактичним результатом, де проявом ризику є відхилення фактичних показників від нормального, сталого, середнього або альтернативного їх рівня [10].

Щодо розуміння сутності поняття «інноваційний ризик», «ризик інновацій» або «ризик інноваційної діяльності», необхідно зазначити про відсутність однаковості наукових критеріїв для його визначення [1–5].

Що не викликає жодних сумнівів, це те, що під ризиком інновацій (ризиком інноваційної діяльності) розуміють ризик, що виникає у процесі діяльності, що пов'язана з інноваційним процесом, тобто з розробленням, виробництвом та комерціалізацією технологічних інновацій – нової (удосконаленої) продукції та технології, а також здійсненням нетехнологічних інновацій (соціально-економічні та маркетингові новації).

Тракувати поняття «ризик інновацій» необхідно, враховуючи складну природу ризику як фактора (причини) змін у діяльності підприємства, що призводить до появи різних наслідків певних подій як форми прояву ризику інноваційної сфери.

На нашу думку, ризиком інновацій для завдань управлінського обліку необхідно вважати наслідки ймовірної події – втрати чи вигоди матеріального та нематеріального характеру, що сформувалися під

впливом дії факторів невизначеності зовнішнього і внутрішнього середовища в результаті інвестування коштів в інновацію на усіх етапах її впровадження.

Головною особливістю ризику інновацій є унікальність його окремих проявів, що впливає на накопичення інформації, групування факторів ризику, ризикових подій та їх наслідків як об'єктів управлінського обліку. Таке визначення дає підстави поділити ризик інновацій на два типи. Перший властивий загальній інноваційній діяльності, що пов'язана з портфелем інновацій та організацією досліджень за декількома напрямками. Другий притаманний окремому інноваційному проекту в процесі його реалізації за певними етапами.

Через те, що ефективність управління ризиками залежить від адекватної ідентифікації особливостей конкретного виду ризиків з метою застосування до нього індивідуальної технології управління, методичним інструментом ідентифікації ризику як об'єкта обліку є його типізація за певними класифікаційними ознаками.

Класифікація ризиків має виглядати як певна система виокремлення ризиків у конкретні групи на основі подібності характерних особливостей і ознак, що дає підставу застосовувати до них єдиний методичний критерій для їх ідентифікації в управлінському обліку. Завдяки науково-аргументованій класифікації ризиків як об'єктів управлінського обліку створюються передумови формування адекватного обліково-аналітичного забезпечення, що надасть можливість визначати місце для кожної групи ризику та окремого ризику в загальній системі управління результативністю (ефективністю) інноваційної діяльності та раціонального застосування відповідних методів і прийомів для управління ризиками.

Досі в економічній науці не існує чіткої та загально визнаної класифікації ризику інновацій та відсутня її систематизована і згрупована характеристика спільних рис в обліковій науці. Насамперед це пов'язано зі складною природою ризику, що має різні форми прояву та спільні характеристики за різними ознаками певних класифікаційних груп (той самий ризик за класифікаційними ознаками належить до різних груп). Окрім того, один і той самий ризик визначається різними термінами, а іноді замість ризику класифікують причини (фактори) або наслідки його прояву.

Головною класифікаційною ознакою для поділу ризиків інноваційної діяльності вважаємо запропоновану Т. А. Васильєвою. Вона рекомендує чітко розмежовувати сфери прояву ризику на дві складові: специфічного (індивідуального) і неспецифічного (загального) прояву. Skorиставшись цим критерієм, ми можемо виокремити специфічні ризики,

що пов'язані із самою суттю інновації (розроблення і реалізація нововведень) та неспецифічні ризики, що пов'язані з впровадженням інновації (інноваційного проекту та інноваційної діяльності), характерними для проектних ризиків і ризиків підприємницької діяльності [11].

До специфічних ризиків належать науково-технічний ризик і ризик оригінального опрацювання, до неспецифічних – фінансові, інвестиційні, ринкові, маркетингові, виробничі тощо.

В науковій літературі існує багато класифікацій загальних (неспецифічних) ризиків, що властиві підприємницькій діяльності. Визначимо деякі з них: розрізняють ризики за джерелами виникнення (системні, тобто незалежні від суб'єкта господарювання, і несистемні, що регулюються суб'єктом господарювання); за сферою виникнення (екзогенні – зовнішні та ендогенні – внутрішні); за етапами інноваційного проекту (фундаментальні і прикладні дослідження, дослідно-конструкторські роботи, передінвестиційні, інвестиційні, експлуатаційні, ліквідаційні); за сферою прояву (фінансові, інвестиційні, виробничі, пов'язані зі збутом, економічні, управлінські, соціальні, політичні, екологічні, техніко-технологічні) [1–5].

До специфічних інноваційних ризиків належать [11]: науково-технічний ризик (наслідки наукового відкриття та технічних винаходів, поява принципово нових науково-технічних розробок за час впровадження інновації, зміна споживчих вподобань і формування нових стандартів якості); ризик оригінальності (споживачі вагаються обрати оригінальні товари і технології, що не мають аналогів); ризик інформаційної неадекватності (відсутність інформаційної інфраструктури для просування інновації на ринок); ризик часової неадекватності (відставання процесу впровадження інновацій з часу її появи, втрата можливості реалізувати ідею чи застаріла ідея); ризик технологічної неадекватності (безперспективна технологія та відсутній попит на виготовлену на її основі продукцію); ризик забезпечення прав власності (одержання такого результату, що не отримає патент); ризик захисту прав інтелектуальної власності (поява легальної та нелегальної імітації нововведення); ризик фінансової неадекватності (витрати на фінансування розробки перевищують її ринкову дохідність); ризик невідповідних кадрових характеристик (втрата кадрів високої кваліфікації, недостатній рівень компетенцій та інтелектуального потенціалу, творчий і соціальний клімат в колективі); ефект масштабування (розбіжність конструкторського і експериментального рівня ідеї, її нежиттєздатність); ризик невідповідних інструментів маркетингових досліджень інноваційного ринку

збуту (пов'язаний із застосуванням суб'єктивних методів оцінювання інноваційного середовища).

Розглянута класифікація ризиків інновацій дає змогу більш точно ідентифікувати і оцінити рівень ризику за ймовірністю та впливом на результати інноваційної діяльності; більш точно розрахувати витратні та дохідні характеристики кожного виду ризику; виділити релевантні фактори (показники) виникнення ризику для їхнього контролю за встановленими кількісними характеристиками, не акцентуючи увагу на некерованих параметрах; точніше визначати вартісну оцінку початкового і фінального рівня ризиків.

Зазначений методичний критерій класифікації ризику сприяє визначенню його в управлінському обліку і за наслідками (показники витрат і доходів під впливом ризику), і за факторами впливу (показники кількісно-якісних характеристик проявів ризику).

Загалом фактори (показники) ризику розглядаються як причини настання певних наслідків ризикових подій (наслідків), до яких належать умови і особливості функціонування суб'єкта господарювання, а також властивості його економічної діяльності [6–9].

Так, до факторів (показників) ризику інновацій на стадії науково-дослідних робіт (НДР) зараховують неправильну інтерпретацію результатів і (або) вибір шляху реалізації фундаментальних досліджень, на яких базується НДР; втрату важливих співробітників, які виконують НДР в межах проекту; недостатність науково-технічного потенціалу; помилково обраний напрям НДР; неможливість втілити результат фундаментальних досліджень на певному рівні розвитку НДР; помилки розрахунків, недопрацювання [11].

Отже, ризик-орієнтований управлінський облік має ефективно забезпечувати стратегічне управління інноваційною діяльністю в умовах невизначеності та ризику на різних стадіях життєвого циклу інновацій.

Сучасна парадигма стратегічного управління інноваційним бізнесом дає змогу розглядати управління ризиками на основі відхилень фактичних показників від умовних розрахунків бажаних показників як контроль досягнення поставлених цілей, що формалізовані за стадіями інноваційного процесу. Таке розуміння пояснює управлінський облік інноваційних ризиків як функцію ризик-орієнтованого управління щодо реалізації стратегічних напрямків завдяки коригуванню показників на рівень впливу ризику.

Запропонований методичний критерій дозволяє органічно поєднати інтегровані системи управління ефективністю інноваційної діяльності підприємства на основі оцінювання показників результативності із системами управління ризиками на основі запровадження обліку характеристик (параметрів)

як самих наслідків (показників) ризикової події, так і факторів (показників) його впливу, що значно поглиблює інформаційні можливості управлінського обліку інноваційної діяльності.

Використання систем інтегрованого управління ефективністю діяльністю передбачає застосування спільного (інтегрованого) використання показників фінансового і нефінансового характеру. До них належать такі поширені системи, як: ключові індикатори результативності – Key Performance Indicators, KPI [12]; збалансована система показників – Balanced Scorecard, BSC [13]; універсальна система показників діяльності – Total Performance Scorecard, TPS [14], завдяки яким є запровадити параметри оцінювання переважно нефінансового характеру як кількісно-якісних показників, що передують (є джерелами) показникам результативності як традиційні показники фінансового характеру. Наприклад, застосування таких фінансових показників, як EVA, SVA, CFROI, досі дозволяє цілком здійснювати вартісно-орієнтоване управління – Value Based Management (VBM, управління фінансовою ефективністю) [15].

Таким чином, застосування систем ключових параметрів результативності зазначених систем інтегрованого управління ефективністю має бути

організоване як контроль за відхиленнями фактичних індикаторів від очікуваних значень, розрахованих під впливом факторів ризику. До того ж, деякі фактори (показники) ризику мають визначатися як адекватні прояви ризику з граничними значеннями та узгоджуватися з певними характеристиками з'ясованих наслідків (ключові показники результативності).

Висновки

Управлінський облік інноваційної діяльності необхідно розглядати як систему інформаційного забезпечення інноваційного менеджменту загалом, а управлінський облік ризиків інновацій – як підсистему інформаційного забезпечення ризик-менеджменту інновацій зокрема.

Що стосується інформаційного забезпечення ризик-менеджменту інновацій, ми пропонуємо розглядати систему інтегрованих показників результативності (фінансового і нефінансового характеру), які є індикаторами оцінювання наслідків ризиків, що за певними параметрами граничних значень відповідають факторам (показникам) ризику, завдяки діагностиці характеристик інноваційних ризиків та формуванню ризик-відповіді в умовах невизначеності зовнішнього і внутрішнього середовища.

1. Гольдштейн Г. Я. Стратегический инновационный менеджмент: тенденции, технологии, практика. – Таганрог: Изд-во ТРТУ, 2002. – 179 с.
2. Василенко В. О., Шматко В. Г. Инновационный менеджмент: Навчальний посібник. За редакцією В. О. Василенка. – Київ: ЦУЛ, Фенікс, 2003. – 440 с.
3. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: [навч. посіб.] / С. М. Ілляшенко; 2-ге вид., перероб. і доп. – Суми: Університетська книга; К.: Книгиня Ольга, 2005. – 324 с.
4. Механізм стратегічного управління інноваційним розвитком [Текст]: моногр. / За заг. ред. О. А. Біловодської. – Суми: Університетська книга, 2010. – 432 с.
5. Грачева М. В., Ляпина С. Ю. Управление рисками в инновационной деятельности. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2010. – 351 с.
6. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: Навчальний посібник. 2-ге вид., доп. перероб. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 220 с.
7. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві [Текст]: монографія / В. В. Вітлінський, Г. І. Великоіваненко. – К.: КНЕУ, 2004. – 480 с.
8. Лук'янова В. В. Економічний ризик: навч. посіб. / В. В. Лук'янова, Т. В. Головач. – К.: Академвидав., 2007. – 464 с.
9. Вербіцька І. І. Ризик-менеджмент як сучасна система управління ризиками підприємницьких структур / І. І. Вербіцька // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 5 (22). – с. 282–291.
10. Федорова Т. А. Страхование: Учебник / Под ред. Т. А. Федоровой. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Экономист, 2004. – 875 с.
11. Риск-менеджмент инноваций. Васильева Т. А., Диденко О. Н., Епифанов А. А. и др. – Сумы: «Деловые перспективы», 2005. – 260 с.
12. Пармендер Д. Ключевые показатели эффективности. Разработка, внедрение и применение решающих показателей / Пармендер Д.; пер. с англ. А. Платова. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2008. – 288 с.
13. Каплан Р. Сбалансированная система показателей. От стратегии к действию / Р. Каплан, Д. Нортон; [пер. с англ.]. – М.: Олимп Бизнес, 2003. – 214 с.
14. Хан Дитгер. ПИК. Стоимостно-ориентированные концепции контроллинга / Хан Дитгер, Хунгенберг Харальд; [пер. с нем. под ред. Л. Г. Головача, М. Л. Лукашевича и др.]. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 928 с.
15. Рамперсад Х. Универсальная система показателей как достигать результатов, сохраняя целостность / Хьюберт Рамперсад; [пер. с англ.]. – [3-е изд.]. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2006. – 352 с.

1. Holdshstein H. Ya. Strategic innovation management: trends, technologies, practice. – Tahanroh: Publishing House TRTU, 2002. – 179 p.
2. Vasylenko V. O., Shmatko V. H. Innovation management: Textbook. Under edition V. O. Vasylenko. – Kyiv: TsUL, Feniks, 2003. – 440 p.
3. Illiashenko S. M. Management of innovation management: [textbook] / S. M. Illiashenko; 2-d edition, edited and supplemented. – Sumy: Universytetska knyga; K.: Knyaginya Olga, 2005. – 324 p.
4. Mechanism of the strategic management of innovative development [Text]: monograph / under edition of O. A. Bilovodska. – Sumy: Universytetska knyga, 2010. – 432 p.
5. Hracheva M. V., Liapyna S. Yu. Risk management in innovation activity. – М.: UNITI-DANA, 2010. – 351 p.
6. Ilyashenko S. M. Economic risk: Textbook. 2-d edition, edited and supplemented – K.: Tsents navchalnoi literatury, 2004. – 220 p.
7. Vitlinskyi V. V. Risk science in economics and entrepreneurship [Text]: monograph / Vitlinskyi V. V., G. I. Velykoivanenko. – K.: KNEU, 2004. – 480 p.
8. Lukianova V. V. Economic risk: textbook / V. V. Lukianova, T. V. Holovach. – K.: Akademvydav., 2007. – 464 p.
9. Verbitska I. I. Risk management as modern system of enterprise risk management / I. I. Verbitska // Sustainable development of economics. – 2013. – № 5 (22). – pp. 282–291.
10. Fedorova T. A. Insurance: Textbook / Under edition T. A. Fedorova. – 2-d edition, amended and supplemented – М.: Ekonomist, 2004. – 875 p.
11. Risk management of innovations. Vasyleva T. A., Dydenko O. N., Epyfanov A. A. and other – Symy: «Delovye perspektivy», 2005. – 260 p.
12. Parmenter D. Key Performance Indicators. Development, introduction and usage of decisive indicators / Parmenter D.; Translated from English by A. Platov. – М.: CJSC «Olimp-Biznes», 2008. – 288 p.
13. Kaplan R. Balanced Scorecard. From strategy to activity / R. Kaplan, D. Norton; [translated from English]. – М.: Olimp Biznes, 2003. – 214 p.
14. Khan Dyther. Value-based concepts of controlling / Khan Dyther, Khunhenberh Kharald; [translated from German under edition of L.H. Holovach, M.L. Lukashevych and other]. – М.: Finansy and statistics, 2005. – 928 p.
15. Rampersad H. Universal system of indicators. How to achieve results by means of saving integrity / Hubert Rampersad; [translated from English]. – [3-d edition]. – М.: Alpyna Biznes Buks, 2006. – 352 с.